

Page: 34

Reach: 62000

Country: SLOVENIA

Size: 2305 cm2

1 / 6

»Privatizacijo je treba izpeljati organsko, ne pa kampanjsko«

JANEZ PRAŠNIKAR

ekonomist

Privatizacija državne lastnine je v Sloveniji močno osovražena tudi zato, ker naša politika nikoli ni znala vzpostaviti okolja, ki bi omogočalo pregledno privatizacijo. Ekonomisti Janez Prašnikar, Polona Domađenik in Matjaž Koman na podlagi privatizacijskih izkušenj štirih nekdanjih tranzicijskih držav – Češke, Poljske, Madžarske in Slovenije, dokazujejo, da je množična, hitra privatizacija nevarna, saj vodi v nastanek balonov, ti pa imajo tendenco, da počijo in za seboj pustijo finančno in gospodarsko razdejanje.

Je res, da vam je pripravo članka *Skrivnost državne lastnine v Sloveniji* naročila evropska komisija?

► Res je. Vendar se nismo ujeli. Ugotovili smo, da imamo do tega različna stališča, in smo sodelovanje prekinili.

V članku opisujete privatizacijske procese v štirih bivših tranzicijskih državah. Kakšne so zgodovinske lekcije?

► Namen članka je razjasniti nekatere pojme, ki se v razpravah o privatizaciji običajno ne pojavljajo. Upravljanje podjetij, ki so trenutno v državni lasti, je treba izboljšati in eden od načinov za to je tudi privatizacija. Ni pa vseeno, ali je privatizacija izvedena hitro ali počasi, z določeno mero treznosti ali stihijsko. Kdor je preveč zagret v eno ali v drugo smer, se pravi, da je absolutno proti privatizaciji ali da navija

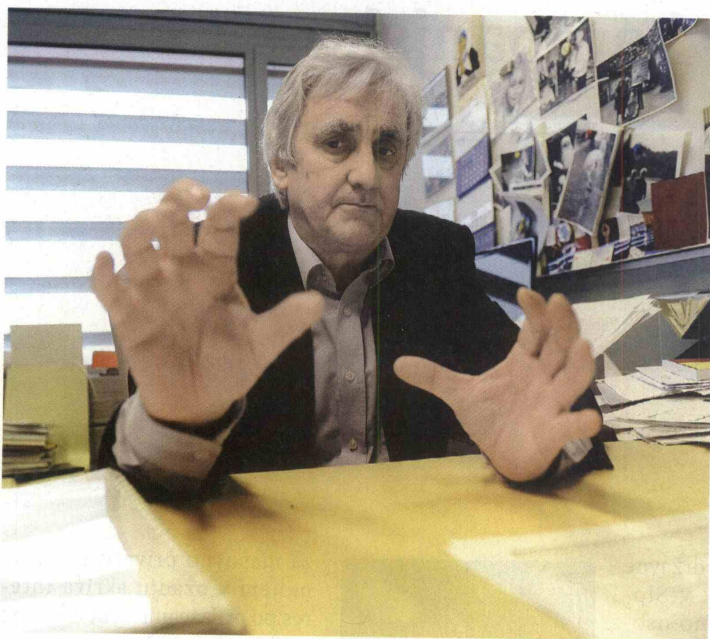
Piše: Urša Marn

Foto: Uroš Abram

za masovno privatizacijo, po mojem v ozadju skriva interes po prilaščanju rent ali pa ne razume dovolj dobro situacije. Vendar se v politično debato v članku ne spuščamo. Zanimajo

nas izključno ekonomski argumenti. Izhajamo s stališča, da je pred državo izbira, da s privatizacijo pridobi koristi, ki bi jih na daljši rok prineslo povečanje produktivnosti zaradi zasebne lastnine, lahko pa masovna privatizacija pripelje najprej do sprememb relativnih cen premoženja in nato do ponovnega oblikovanja premoženjskih balonov in strmega padca BDP-ja, kot se je zgodil v letu 2009. Čeprav še danes močno čutimo posledice te krize, se že pripravljajo nastavki za začetek nove. K nastanku krize, ki je Slovenijo doslej stala približno 30 odstotkov potencialnega BDP-ja, smo v veliki meri prispevali sami. Soustvarjali so jo avtonomni procesi na plitvem slovenskem finančnem trgu, te so sprožili nenadni dogodki, ki so privedli do spremembe obstoječih pravil igre. Dva taka dogodka sta ključna. Z vstopom v EU in območje evra so se zmanjšala državna tveganja, kar je spodbudilo velik priliv kapitala prek bančnega sistema. Temu je v letu 2005 sledila razglasitev politike hitrega izstopa države iz obeh ključnih skladov Sod in Kad, kar je pripeljalo do investicijske manije, ki je potekala predvsem prek zadolževanja podjetij. Ko so podjetja ugotovila, da je politična volja, da bo mogoče kupiti lastniške deleže po »sprejemljivih« cenah, in da sta zlasti dve največji državni banki pripravljene

Kdor je preveč zagret v eno ali v drugo smer, se pravi, da je absolutno proti privatizaciji ali da navija za masovno privatizacijo, po mojem v ozadju skriva velik interes po prilaščanju rent.

izgubi in izgubi potrošnikovega presežka, do katere utegne priti v primeru privatizacije podjetij, ki imajo značilnosti naravnih monopolov. Prav tako nisem zasledil, da bi v ospredje prodaje postavljali tako imenovan razsevni učinek, ki je prisoten pri mrežnih podjetjih.

Bi tudi pri Telekomu družbena korist morala imeti bistveno večjo težo?

► O privatizaciji Telekomoma se pri nas govori že leta. Enkrat so ga nameravali prodati v celoti, drugič po delih, nikoli pa ni bila narejena analiza, kolikšen bi bil razsevni učinek njegove privatizacije. Pred začetkom krize so se telekomu po Evropi množično privatizirali, ta trend je dosegel vrh leta 2005, pri čemer se je po ugotovitvah OECD večina telekomov privatizirala s prodajo posameznih svežnjev, ne pa v celoti. Če bi bila privatizacija telekomov stalen proces, bi se nadaljevala tudi v letih 2006 in 2007, vendar se ni. Očitno je, da se niti najbolj razvite države ne želijo v celoti umakniti iz lastništva telekomov, v njihovo lastništvo so sicer pripravljene spustiti zasebni kapital, zato da zrahljajo incestna razmerja, niso pa jih pripravljene v celoti prodati. Privatizacijo razumem kot stalen proces, ki poteka skladno z dinamiko gospodarstva. To ne sme biti enkratni dogodek. Ključno je, da se državna lastnina upravlja profesionalno – glede tega smo še daleč za Skandinavci. Sprašujem se, ali pri nas imamo ljudi, ki znajo upravljati državno premoženje in so moralno pokončni. V SDH bi moral biti zbran cvet naše ekonomske in tehnične inteligence, a se bojim, da ni tako in da je kadrovanje še vedno v veliki meri prepuščeno politiki oz. zasebnim interesom.

Vse novejšje privatizacije v Sloveniji so potekale nepregledno. Še več. Čeprav so imela država podjetja v Aerodromu Ljubljana večinski lastniški delež, država o prodaji zaradi odvzema glasovalnih pravic sploh ni odločala ...

► To prakso je treba prekiniti, preglednost je pri privatizaciji ključna! Upam, da bodo v SDH to upoštevali. Za zgled jim je lahko norveški sklad za upravljanje državnega premoženja. Ta sklad je deponiran pri norveški centralni banki, upravlja pa ga posebna skupina strokovnjakov, ki je dolžna redno poročati parlamentu, pa ne le o rezultatih poslovanja, ampak tudi o strategijah in kako jih bodo dosegli. Tudi Norvežani so imeli sprva

financirati te nakupe, so spremenila odnos do tveganja in je investicijska mrzlica zavladala na vseh segmentih. Ekonomist Kindleberger, ki proučuje nastajanje finančnih kriz v zadnjih tristo letih, dokazuje, da takšne investicijske manije ne more zaustaviti moraliziranje o pogoltnosti, pač pa le smotrno delovanje regulatorjev, kar se v našem primeru ni zgodilo. 45-odstotna rast kreditov v gradbeništvu na prehodu iz leta 2007 v 2008 je najboljši dokaz za to. Tako se je v letih 2004–2008 zadolževanje v sektorju nefinančnih podjetij v Sloveniji povečalo kar za 13 milijard. Okoli 60 odstotkov tega denarja je šlo za naložbe v osnovno dejavnost podjetij, preostalih 40 odstotkov pa za finančne naložbe in naložbe v nepremičnine. Od teh 40 odstotkov je šla tretjina, to je 1,7 milijarde, za nakup lastniških deležev v lastnem ali drugih podjetjih. Več kot petina podjetij, katerih lastniški deleži so bili predmet prodaje v letih 2004–2008, je danes v stečaju oz. postopku likvidacije, skoraj tretjina pa je že izbrisanih iz registra podjetij. V večini teh primerov je šlo za menedžerske odkupe podjetij in gradbeništvo. V članku opozarjamo na nevarnost ponovitve takšnega scenarija. Privatizacijo torej najprej presojamo z vidika makroekonomskih učinkov. Masovna

privatizacija bi utegnila voditi v ponovni nastanek premoženjskih balonov, s čimer bi se porušilo krhko okrevanje slovenskega gospodarstva. Drugi vidik so mikroekonomski učinki. Nobelov nagradjenec Stiglitz običajno začne svoj nastop takole: Upam, da je tukaj med nami še kaj ekonomistov, ki se spomnijo, da so se nekoč učili o razliki med družbeno dobrobitjo in privatno dobrobitjo. Ne gre samo za to, da vemo, da ta razlika obstaja, pač pa jo moramo tudi udejanjati v praksi. Drug pomemben ekonomist, Baumol, pa k temu dodaja, da je ekonomistom to »težko«, še zlasti če jih za nasvete o odnosu do državne lastnine plačujejo zasebniki. Ti jih lahko plačajo precej več, kot pa če bi svetovali državi in bi v ospredje postavljali družbeno dobrobit.

V članku ste analizirali štiri primere privatizacije: NLB, NKBM, Mercator in Aerodrom Ljubljana.

► Ti primeri so že izgubljeni, a morda se iz njih lahko česa naučimo. Ko gre za privatizacijo mrežnih podjetij, kot je Mercator, in podjetij, ki imajo značilnosti naravnih monopolov, kot je Aerodrom, je treba pri prodaji slediti družbeni dobrobiti, ki je drugačna od privatne. Problematično je, da pri nas nikoli ni bila narejena ocena o mrtvi

Masovna privatizacija bo vodila v nastanek novega balona, s čimer se bo porušilo krhko okrevanje slovenskega gospodarstva.

velike težave, dokler preglednosti niso razglasili za ključno. To so storili kljub nasvetom finančnih strokovnjakov, da bi utegnili sklad doseči boljše rezultate, če mu ne bi bilo treba poročati o vsem. Norveški sklad lahko vlaga le v javna podjetja, zeleno usmerjena podjetja, v takšna, ki se pri svojem poslovanju obnašajo družbeno odgovorno. Škoda, da se ni prisluhnilo prof. Ribnikarju, ki je pred leti predlagal privatizacijo podjetij prek pokojninskega sklada, se pravi, da bi podjetja lahko prodajali tujcem, zaslužek pa bi usmerili v pokojninski sklad. V Sloveniji se upravljanju državnih podjetij očitajo incestna razmerja, toda do enakega pojava lahko pride, če bomo vsa državna podjetja prodali kupcem iz istega geografskega območja. Tuje mrežne povezave so podobne domačim, zlasti ker v posameznih primerih sploh ne gre za pravo privatizacijo, ampak za to, da se lastništvo podjetij le prenaša iz ene v drugo državo.

Kako pa se je mogoče boriti proti incestnim razmerjem?

► Z diverzifikacijo – to kaže prav norveška izkušnja. V članku predstavljamo skrajna modela privatizacije: prvi je tako imenovana razdelitvena privatizacija, pri kateri se družbena lastnina razdeli na enake dele in se upoštevajo samo koristi sedanje generacije. Drugi pa je model, ki ga poznamo iz prakse norveškega sklada. Ta sklad je prihodke iz nafte nekaj časa usmerjal v domače naložbe, ker pa je to privedlo do incestnih razmerij, jih je usmeril v naložbe v tujini. Skozi donose sklada servisirajo potrebe več generacij. Podobno bi lahko ravnali tudi mi.

Norvežanom je lažje, nafta jim zagotavlja stabilen vir prihodkov, Slovenija pa svoje premožnje lahko proda samo enkrat.

► Gre za princip. Še vedno se mi zdi smiselna ideja, da bi kupnino od prodaje državnih podjetij naložili v državni sklad, ki bi ta denar vlagal naprej, v uspešna tuja podjetja, recimo Apple, BMW in tako naprej. Z dividendami teh podjetij bi nato zmanjševali zadolženost države.

Zakaj se je Češka odločila za razdelitveno privatizacijo?

► Iz dveh razlogov: ker je kazalo, da je tržna vrednost čeških podjetij majhna, bila so namreč močno vezana na države bivše Sovjetske zveze, in pa zaradi ocene, da imajo češki državljani premalo prihrankov za

udeležbo pri privatizaciji. Ta primer je za nas izjemno poučen, kajti češki privatizaciji je sledila zelo močna bančna kriza v letih 1996–2001, s podobnimi značilnostmi, ki smo ji priča zdaj pri nas. Ključna lekcija češke privatizacije je, da prav zaradi večje preglednosti potrebujemo tudi tuje lastnike, kajti ti zaradi ohranitve ugleda ne bodo pristali na kravje kupčije. Med vsemi državami vzhodnega bloka je imela Madžarska v socializmu največ izkušenj s tržnimi reformami. Vendar pa v njih privatizacija podjetij ni igrala večje vloge. To se je zgodilo šele s propadom socializma. Pri tem so tehtali med dvema modeloma. Po prvem modelu se državno premoženje prodaja počasi, z občutkom za družbeno dobrobit. Država mora lastništvo v podjetjih predati nekemu, ki je bolj skrben, zato da doseže največjo možno družbeno korist. Drugi model pa pravi: prodaj takoj, ker je treba reševati proračunske težave. Na koncu so dilemo rešili zelo pragmatično – hitrost privatizacije so določili skladno s fiskalnimi potrebami.

Tudi Slovenija drvi v množično privatizacijo zaradi fiskalnih težav ...

► Fiskalnih težav ne bi postavljaj v središče debate o privatizaciji, imamo večje grehe od proračunske luknje. Bistveno prepričljivejši argument za privatizacijo je, da podjetja za razvoj potrebujejo naložbe, teh pa ni več mogoče zagotavljati z bančnimi viri. Podjetja lahko pripeljemo do faze, ko bodo nehala krvaveti. Toda to ni dovolj. Potrebujejo denar za razvoj. Časi, ko so razvoj gradila na bančnih kreditih, so mimo. Delniška družba, ki jo strokovna literatura razglašala za idealen način zbiranja kapitala, je pokazala močno pomanjkljivost. V težnji slediti investicijski maniji se lahko preveč zadolži. Tako kot so se pred krizo pričakovanja povečevala, so se po zlomu v hipu zaustavila, čemur je sledil obraten proces z razdolžitvijo. Težava je, da v Sloveniji razdolžitvev podjetij poteka prehitro in brez pomoči bank. Ta proces je dodatno pospešila Banka Slovenije s svojimi regulatornimi zahtevami, saj je prehitela evropskega regulatorja in povečevala negotovost. Poleg tega se pri razdolžitvi premalo upšteva denarni tok podjetij. Že leta 2010 sem s kolegom Boletom in Trobcom predlagal, da bi morali v Sloveniji, po zgledu ZDA, uvesti Poglavlje 11, ki bi omogočalo hitro konverzijo terjatev v kapital podjetij.

Češka, Madžarska in Poljska so državna podjetja večinoma prodale tujcem. Dobički teh podjetij odtekaajo v tujino, namesto v proračune držav ...

► Moram vas popraviti. Poljska ni prodala večine podjetij tujcem. Privatizirajo počasi, od primera do primera. Od 8500 podjetij, namenjenih privatizaciji, so jih do leta 1997 privatizirali samo 20 odstotkov. Poljska še danes privatizira po sklopah, sekvenčno, in kot kažejo raziskave, če to narekuje proračunski primanjkljaj. Zelo pomemben vir nastajanja zasebnega sektorja na Poljskem so nova podjetja, zlasti v povezavi s poljsko diasporo. Podobno se je pred krizo tudi pri nas širil zasebni sektor, predvsem z novimi storitvenimi podjetji. Danes ta sektor umira. Storitvena podjetja in sektor malih in srednjih podjetij so v veliki meri izločeni iz možnosti pridobivanja zunanjih finančnih sredstev. Še zanimivejši je primer Madžarske. Orbanova vlada nazaj odkupuje privatizirana podjetja, predvsem podjetja s področja energetike in javnih storitev. Očitno ugotavljajo, da so se javne storitve s privatizacijo poslabšale.

Zanimivo je, da se Češka, čeprav je prodala večino državnih podjetij, ni odločila za privatizacijo praškega aerodroma. Zakaj?

► To odločitev pojasnjujejo z dejstvom, da gre za naravni monopol. Če se podjetja, ki imajo značilnosti naravnih monopolov, prepustijo privatizaciji, so lahko zaradi izkoriščanja tržnih defektov njihovi rezultati še slabši, kot so bili, dokler so bila v državni lasti. Ne vem, kaj bo prinesla prodaja Aerodroma Fraportu. Lahko, da bo v redu. Toda gre za principe prodaje. Analiza mrtve izgube in prisvajanja potrošnikovega presežka bi morala biti osnova za uvajanje ukrepov konkurenčnega obnašanja še prej, ko je bil Aerodrom večinoma v državni lasti. Še jasneje pa bi moralo biti, kako ga regulirati, ko bo dobil novega lastnika. Pri čemer je celo po opredelitvi OECD v tem konkretnem primeru težko soditi, ali sploh gre za privatizacijo, saj je tudi Fraport v precejšnjem delu v lasti države. Podjetja se ne morejo prodajati, kot da so hruške! Gre za odgovornost ne le do sedanje, ampak tudi do prihodnjih generacij.

Zelo ste kritični do načina prodaje Mercatorja in Aerodroma, zagovarjate pa umik države iz bančništva. Zakaj država ne bi smela biti

Očitno je, da se niti najbolj razvite države ne želijo v celoti umakniti iz lastništva telekomov.

lastnica bank? Res je, da so bili zaradi državnega lastništva breme dokapitalizacije bank prisiljeni nositi davkoplačevalci, toda kje je rečeno, da se ne bi NLB in NKBM v enakih težavah znašli tudi, če bi bili že pred krizo v zasebni lasti? Naj spomnim, da je bila večina evropskih in ameriških bank, ki so jih v tej krizi reševali z javnim denarjem, v zasebni lasti.

► Bančništvo sloni na zaupanju. Če zaupanja ne ustvarjaš, ampak ga zmanjšuješ, potem za ta posel nisi prav zelo nadarjen. In izkušnje kažejo, da za bančništvo nismo nadarjeni. Če bi se NLB in NKBM pred krizo obnašali tako kot SKB, se ne bi znašli v takšnih težavah, da bi ju morali reševati z davkoplačevalskim denarjem. Tudi po krizi, če bi bili »nadarjeni«, bi pričakoval drugačno ravnanje. Nekoč so govorili, da bo Slovenija finančni center. Finančni center česa? To je iluzija.

V javnosti se kot primer uspešne privatizacije ponuja Vzhodna Nemčija. Nemški sklad Treuhand, ki je razpolagal s 13 tisoč državnimi podjetji, je v času svojega obstoja s prodajo teh podjetij resda pridobil 50 milijard dolarjev, vendar je hkrati porabil 243 milijard, ekonomska situacija v vzhodnem delu Nemčije pa še danes ni pretirano dobra.

► Dva razloga sta za tako visoke stroške privatizacije. Prvi je pretirana naglica, drugi pa, da se je nemška država obvezala, da prevzame stroške priprave na privatizacijo, od odpravnin do socialnih nadomestil za brezposelne, kupci pa so prevzeli le stroške restrukturiranja podjetij. Nemci so pri vsem, česar se lotijo, zelo učinkoviti, tudi pri privatizaciji. Nekdanja Vzhodna Nemčija s proizvodi, kot je bil Trabant, ni mogla konkurirati Zahodu, poleg tega je bilo s to proizvodnjo povezanega veliko človeškega kapitala. Ta kapital je po združitvi množično prebegnil na zahod. Še danes se veliko Nemcev z vzhoda vozi na delo na zahod. Od kod naj potem pride nova rast v vzhodnem delu Nemčije?

Nemška izkušnja nas uči, da je hitra privatizacija draga in ima tudi sicer malo pozitivnih učinkov.

► To je en vidik. Veliko hujše je, če bo masovna privatizacija zakuhala nove balone. Naj v zvezi s tem navedem doktrino o industrijski politiki v EU. Ta naj bi temeljila na vzpostavljanju enotnega trga in pripeljala do konvergence dohodkov med razvitimi

državami in tako imenovanimi »catching-up« državam. Omogočile naj bi jo neposredne tuje naložbe, ki naj bi potekale iz razvitih v »catching-up« gospodarstva. Tako bi povečali produktivnost v teh državah, ki bi se po dohodkih lahko približale razvitim državam. Do pretoka neposrednih tujih naložb iz razvitih v »catching-up« gospodarstva je pred krizo res prišlo, a usmerjene so bile predvsem v bančništvo, trgovino in nepremičnine, kar je napihnilo premoženjske balone. Zdaj se kot zdravilo predlaga to, kar je povzročilo bolezen. Tolažijo nas, da je bančni sektor bistveno bolj reguliran kot pred krizo, kar naj bi zmanjševalo tveganje za nove balone. Menim, da se motijo. Pričakovanja se lahko dvignejo do take ravni, da jim majhne ekonomije, kot je slovenska, enostavno ne bodo sposobne slediti.

Je sedanja rast slovenskega gospodarstva bolj kratke sape?

► Sedanja rast ni robustna, preveč je odvisna od izvoza. Marsikaj bo odvisno od dogajanja v naši okolici. Ne vemo, kako se bo rešil ukrajinski konflikt ali kaj bodo pokazale volitve v Španiji in nekaterih drugih državah, zato so takšni eksterni šoki, kot je napoved masovne privatizacije, zadnje, kar potrebuje naše gospodarstvo.

Pred ustanovitvijo slabe banke ste svarili, da to ni čarobna palica, ampak centralni komite, in da bi bilo boljše, če bi zadeve reševali banirji, ki so sklenili posojilne pogodbe s podjetji.

► Ta vlak je zamujen. Je pa res, da je bilo vse, kar se danes dogaja na DUTB, mogoče predvideti. Irski ekonomist Brian Lucey je že pred leti govoril o irskih izkušnjah s slabo banko, a ga nihče ni jemal resno. Vprašanje je seveda, kako ravnati od tu dalje. Prva stvar, ki jo je po mojem treba narediti, je pretvorba terjatev v lastniške deleže podjetij, s čimer bi se onemogočil velik vzvod, ki ga ima DUBT pri spekulativnih prodajah podjetij. In drugič, treba je spremeniti zakon o prevzemih, ki ima prenizek prag prevzema. Poglejte samo, kaj se dogaja z Elanom. To zgodbo dobro poznam, ker sem član upravnega odbora družbe PDP, ene od lastnic Elana. Banke so terjatve do Elana prenesle na DUTB, s čimer je DUTB postala nova ekonomska lastnica podjetja in ima zato zadnjo besedo pri vseh odločitvah. Vsak, ki bi hotel kupiti Elan, se mora pogajati z DUTB. Je senioritetna upnica. Slaba banka je tista, ki vodi »show«, vsi drugi lahko

gledamo. Kot član upravnega odbora PDP se počutim povsem nemočnega, zato sem preostalim članom predlagal, da s funkcije odstopim, a so me prepričali, naj vztrajam. Elan po dolgem času kaže znake oživljanja, ustvarja dobiček iz poslovanja.

Na DUTB pravijo, da pretvorba terjatev v kapital pri Elanu ni mogoča, ker bi evropska komisija to obravnavala kot novo nedovoljeno državno pomoč ...

► Zakaj pa se ne bi o pretvorbi terjatev vsaj poskusili pogajati s komisijo? Morda pa bi komisija v to privolila?

Zdi se, da je DUTB bolj v interesu stečaj podjetij kot njihova rešitev ...

► Kolikor slišim, namerava DUTB podjetja prodajati v paketih, se pravi, da bodo enemu samemu kupcu naenkrat prodali več podjetij. Kaj se bo zgodilo, če bo temu kupcu bolj v interesu, da podjetje spravi v stečaj, ker bo lahko skozi stečaj dosegel večji donos kot pa pri nadaljnjem poslovanju podjetja?

Uspešna slovenska podjetja se danes raje zadolžijo v tujini kot pa doma. Ali to pomeni, da domačim bankam ne zaupajo več?

► Podjetja so zaupanje do domačih bank izgubila zato, ker so jih te v najtežjih trenutkih pustile na cedilu. Uspešna podjetja, ki lahko najamejo kredite v tujini, se zato vse bolj oddaljujejo od domačih bank. Dogaja se nam japonska zgodba. Zaradi izgube zaupanja v domače banke podjetja vse bolj odlagajo odločitve o investicijah, kar lahko dolgoročno slabo vpliva na rast našega gospodarstva. S tem, ko so banke postale javne delniške družbe in so se veliki meri usmerile v investicijsko bančništvo, so izgubile stik s komitenti, predvsem s lokalnimi podjetniki. Ta stik je bil od nekdanje osnova bančništva. Zelo zdrav odnos do majhnih in srednjih podjetij ima SKB banka. V razpravah o privatizaciji se ukvarjamo le z velikimi, incestnimi primeri, pozabljamo pa na majhna in srednje velika podjetja – mnoga od njih so se privatizirala že na začetku lastninjenja. Večinoma so to izvozna podjetja s sto ali dvesto zaposlenimi, ki danes poslujejo odlično. Ko smo leta 2011 podrobno analizirali zadolženost podjetij, je bilo med dvesto obravnavanimi podjetji kar 53 podjetij s tujo lastnino, torej ne le Lek in Revov. Tuje lastništvo je nekaj naravnega. Sem zagovornik zbirke kontrastov, sem za različne lastninske oblike podjetij, ki tekmujejo med seboj, in v tej borbi

Orbanova vlada nazaj odkupuje privatizirana podjetja, predvsem podjetja s področja energetike in javnih storitev. Očitno ugotavljajo, da so se javne storitve s privatizacijo poslabšale.

se kažejo prednosti in slabosti različnih lastninskih oblik. Ne bojim se tujega kapitala, razen če gre za kampanjski pristop do njega.

Eno je, če se podjetja prodajo resnim lastnikom, ki so pripravljeni vlagati v njihov razvoj, nekaj drugega pa, če se prodajo špekulantom, katerih edini interes je, da oklestijo stroške, podjetja prodajo naprej in mastno zaslužijo ...

► Kampanjska prodaja državnih podjetij prinese marsikaj, tudi špekulativne kupce. Bistveno sporočilo našega članka je, da je treba privatizacijo izpeljati organsko, ne pa kampanjsko. Gorečnejšem na eni ali na drugi strani te debate ne zaupam. Treba je ohraniti hladno glavo in uporabljati ekonomske argumente.

Na dan prihaja, da naj bi Banka Slovenije manipulirala s stresnimi testi in sistematično

zakrivala podatke pred javnostjo, zato da bi lahko prikazala, da je bančna luknja večja, kot je v resnici.

► Če mislite, da bom popljuval Jazbeca, se motite. Danes se na dogajanje glede dokapitalizacije bank in pritiskov iz Bruslja gleda popolnoma drugače, kot se je pred dvema letoma. Takrat se je z vseh strani licitiralo o velikosti luknje. Naj vas spomnim, da so nekateri napovedovali, da bančna luknja znaša 14 milijard evrov. Drugi so govorili o bančni luknji v velikosti 7 milijard evrov. V luči teh napovedi se 5,2 milijarde ne zdi tako katastrofalno visoka številka. Ne verjamem tudi, da obstaja kakšna pisna informacija ali navodilo o pritiskih iz Bruslja. Če obstaja, pa je moj nasvet Jazbecu, naj o tem javno spregovori. Sicer pa ne pričakujem velikega izkupička iz te diskusije. Mimogrede, tudi na

Irskem so ustanovili parlamentarno komisijo o odnosu evropske komisije do reševanja irskega bančnega sistema. Vendar so mi irski kolegi povedali, da od te komisije ni nobene koristi, razen iskanja političnih točk. Vse, kar velja, so zapisani fakti.

Ampak če so bančno luknjo res napihnil in smo v banke vrgli preveč denarja, bodo imeli od tega največjo korist špekulanti, saj bodo terjatve od slabe banke odkupovali po veliko prenizkih cenah ...

► To pa je problematično, saj determinira tako položaj bank kot tudi položaj terjatev in DUTB. Če bi bila luknja bistveno manjša, morda ne bi imeli slabe banke, pa tudi DUTB bi se obnašala bolj premišljeno, saj bi dobila terjatve z manjšim diskontom. Prav tako bi bile tudi poslovne banke manj oportunistične. x